4de. Jaargang. Curaçao, den 24n December 1887. N° 208

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.
De Agentuur:
JAN ELLIS, *Curaçao*, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba*, — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire*. — Playa.
UITSLUITEND AGENT VOOR FRANKRIJK
Teissedre, 39 Rue Paradis Poissonnière, Parijs.

E Coerant aki ta sali tur Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

KERSTMIS.

—o—

Kan er voor den geloovigen Christen wel een zaliger en blijder feest aanbreken dan dat van Kerstmis? Dan verwijdt zijn hart door de troostrijke en opbeurende gedachte aan de heil aanbrengende komst van den verwachten Verlosser; zijn ziel prijst en looft God die in Zijne oneindige barmhartigheid het gevallen menschdom indachtig geweest is en 't zoo rijkelijk begenadigd heeft. Door den patriarchalen kerkzang, door het smeekend lied: „*Rorate coeli desuper et nubes pluant Justum*,— Dauwt hemelen, van boven, en wolken, regent den Rechtvaardige af"— werden wij gedurende den Adventtijd herhaaldelijk op de blijde komst des Heeren voorbereid, en nam onze geestelijke vreugde toe, naarmate wij dat Hoogfeest naderbij kwamen. Thans buigen wij ons bij de kribbe neder met de belijdenis op de lippen, dat Hij die in eenen armen stal geboren werd en zich in armelijke doeken liet wikkelen, God is die leeft en heerscht, en macht heeft over alle eeuwen.

Hoe zou de wereld gejuichd en gejubeld hebben bij de geboorte des Zaligmakers, zoo zij begrepen had dat Jesus de Messias was, van verre reeds door de profeten aangekondigd, de redder voor allen die in de schaduw des doods gezeten waren en die hen allen tot een nieuw leven zou overvoeren. Eenstemmig zou zij met de Engelen hebben meêgezongen: „Glorie aan God in den Hooge, en op aarde, vrede den menschen van goeden wil." Maar helaas! diep in de zedeloosheid weggezonken, en om hare stofvergoding ongevoelig voor al wat de Godsgezanten van den Christus hadden voorspeld, verwachtte zij niets anders dan een aardsche Messias, een machtig Koning, een allesveroverend en beheerschend vorst, die als hoofd van Israël alle volkeren onder zijn scepter zou vereenigen. 't Was voor die wereld eene dwaasheid in het arme kind van Bethlehem haar Verlosser te erkennen.

—

Wij zijn gelukkiger. Voor de geheele wereld willen wij 't belijden en getuigen dat onze Verlosser op heden in Bethlehem's stal is geboren, dat in Hem de profetie van Isaias zijne vervulling heeft: „*Puenatus est nobis, filius datus est nobis*— Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven."— Wij zien in Hem bewaarheid wat de profeet David voorzegd heeft: „Alle koningen en alle volkeren der aarde zullen Hem hulde brengen. Zijn komst zal den volkeren heilzaam zijn. Zijn rijk, een rijk van zegening en vrede." In Hem vindt het woord van den H. Paulus zijn toepassing. „Dit kind is Hij, die het geen roof achtte aan God gelijk te zijn, maar die zich zelven vernietigde, de gedaante eens dienstknechts aannam, den menschen gelijk werd en uiterlijk als mensch bevonden werd."

Nog eens dan, wij belijden en erkennen in dat weerloos wicht van Bethlehem, wiens geboorte noch door koninklijke herauten, noch door bazuingeschal den volke werd aangekondigd,— wij erkennen het niettemin als de Koning der Koningen, en de Heer der heerscharen, de Zoon Gods die op de wereld verscheen, om allen te verlossen en door woord en voorbeeld den weg te toonen die ter eeuwige Zaligheid leidt.

In die groote armoede, in die diepe vernedering waarvan wij getuigen zijn bij de geboorte des Zaligmakers, aanbidden wij Zijne grenzelooze liefde voor ons, Zijne eindelooze barmhartigheid. „*Sic amare voluit, qui voluit amari*." Christus vroeg liefde van den mensch, opdat die liefde den mensch zou verheffen en zalig maken; en daarom kwam de Goddelijke Verlosser op de wereld in eenen armoedigen en deemoedigen staat. In dat geloof alleen ligt de bron onzer blijdschap, en dat geloof doet ons de verrukkelijke zangen aanheffen, welke gedurende den Kersttijd in onze tempels ter eere van het Goddelijk kind weergalmen.

—

Ongelukkig en betreurenswaardig is 't, dat de mensch zich tegenwoordig al meer en meer verwijdert van den oorsprong en de oorzaak van zijn waar geluk, door de ontkenning of miskenning althans van Christus' liefde, geopenbaard in Zijn geboorte. De godsdienstige onverschilligheid in het openbaar leven, brengt het ongeloof voort, zooals wij 't nu heerschend zien optreden in de wereld. Voor hen natuurlijk die met den geest des ongeloofs bezield zijn heeft het feest van Kerstmis alle beteekenis verloren.

Hun bewondering over de peillooze vernedering van een God die den menschelijken natuur aannam om daardoor den mensch te heiligen, die bewondering is bij hen overgegaan in spot en verachting. Voor hen geen kribbe, geen Godmensch, geen jubelzang geen hemellicht, geen uitwissching der zonde, geen delging der schuld, geene verzoening, geen liefde!

—

Bij overweging van de smaad en hoon die den Goddelijken Verlosser door de wereld wordt aangedaan op het oogenblik zelfs dat Hij Zich op de beminnelijkste wijze vertoont aan den mensch, vinden wij zekere reden op het heilig feest van Kerstmis aan de kribbe onze eerbied en liefde te verdubbelen, en door verlevendiging van ons geloof, door betuiging van dankbaarheid den Zaligmaker eenige vergoeding te geven. Vergeten wij 't niet; zoo wij deelachtig willen worden aan de rijke zegeningen van het Goddelijk kind van Bethlehem, moeten wij bezield zijn met den geest van een eenvoudig geloof, opgewekt door eene hartelijke en kinderlijke liefde. Niet de grooten en waanwijzen dezer wereld werden het eerst geroepen tot de kribbe des Verlossers, maar naar de eenvoudige herders zond God zijn engelen af, om den „vrede op aarde" aan te kondigen;

FEUILLETON.

De Vrijheid en haar standbeeld te New-York.

—o—

Wij lazen dezer dagen in de nieuwsbladen, dat rondom het reuzenbeeld der vrijheid, dat in de reede van New-York op het eiland Bedlow, 102 meter boven den spiegel der zee zich trots verheft, de vogels bij duizenden den dood vinden en andere duizenden vleugellam én in zwijm hun naderend einde afwachten. — De trekvogels, die in ontzaglijke familiën zeeën en dikwijls werelddeelen oversteken om lijf en leven in veiligheid te brengen, worden door den colossus misleid en aangetrokken door zijne ontelbare lichttoortsen van electrische helderheid. Zij wagen zich te dicht bij die verblindende schittering en boeten de aanraking van het vrijheidsmonument met verlies van gezondheid en leven. Onwillekeurig vonden we in dat zonderlinge feit een trek, die de beteekenis van het gevaarte verhoogt, ja daarvan een dubbel beeld der vrijheid maakt.

Staat het prachtstuk daar om aan de oude en nieuwe wereld te toonen, wat vruchten de moderne vrijheid schenkt, wat heil en geluk de beschaving en de bevrijding van allen geestdwang aanbrengt, in de gebeurtenissen, die er in den laatsten tijd bij plaats vonden, ligt een treffende gelijkenis van wat die vrijheid op ieder gebied berokkent aan het volk, dat zich door haar betooverenden glans en zoet gefluit laat verlokken. — Vrijheid moet de wereld redden, verkondigen alom de herauten der hedendaagsche verlichting, vrijheid het volk veredelen, verheffen, vergoddelijken. — In de eerste plaats vrijheid van gedachte, geen gewetensdwang, geen voorschriften van geopenbaarden godsdienst, de geloofsleer moet van eigen vinding, de zedenleer onafhankelijk zijn. — Vrij moet de mensch zijn van de banden, die zoo veler levensvreugde verstikken in een ongelukkig huwelijk; huldig dus de vrije liefde, zoo klinkt de vrijheidskreet. — In de vrijheid van drukpers mag ieder zijn gevoelen onbevreesd blootleggen en verdedigen, wat onzin en goddeloosheid ook wordt uitgekraamd, dat geestesproduct moet ieder heilig zijn, het vergif moet vrij kunnen vloeien in de hartaderen der argeloozen en er het zieleleven ondermijnen.— Een tweelingzuster van dit gedrocht is de vrijheid van vereeniging, waarin ook de valschheid vrij mag worden ten troon gevoerd, dikwijls nog in het kakelbonte kleed der welbespraaktheid.

Meer op stoffelijk gebied geldt het de vrijheid van alle onderdanigheid in den republikeinschen regeeringsvorm, waarbij ieder volgens de leer van Rousseau vrijwillig iets van zijn eigen vrijheid afstaat om in denzelfden graad over de vrijheid van anderen vrij te kunnen beschikken. Hierbij sluit zich aan de vrijheid van alle knechtschap, die haar beslag moet krijgen in de gelijkheid der standen, de gelijke verdeeling der goederen, in het socialisme. — Vrijheid moet er eindelijk zijn van concurrensie, die gehuldigd wordt in het wijdbefaamde vrijhandelstelsel, vrijheid is de Panacea, waarin voor ieder heul en genezing is te vinden.

Al deze bijzondere phasen der vrijheid zijn de electrische lichtcentra, opgehangen aan het trotsche afgodsbeeld der algeheele onafhankelijkheid, dat is opgericht door atheïsten en vrijmetselaars om de wereld te verlichten.

—

Maar laten we eens zien hoe de naar geluk zoekende volkeren er bij varen.— Zij trekken het reusachtig monument in oogenverblindend licht gehuld voorbij, en staan van bewondering stil, van verbazing stom: Hier naakt de gouden eeuw, hier gloort de zon des geluks, zoo wanen zij, en gevoelen geen lust meer om verder te gaan, ze willen er gaarne bij verwijlen om zich te baden in die glansen, zij aanbidden de vonkelende vrijheidsstar, offeren haar hun godsdienstzin, plichtbesef en burgerlijke zeden, erfschatten van gelukkiger voorvaders. Weldra gevoelen zij een kanker woeden in hun binnenste; dit lichtglans is hun niet weldadig. Zij vinden geen troost meer in hun harde levenslot; de vrijgeesterij heeft hun de hoop op eeuwige goederen ontrukt en geen aardsche in de plaats gegeven; wanhoop en levenszatheid overvalt hen; zij bewegen zich een oogenblik onstuimig in razernij en bedreigen de maatschappelijke orde; maar het zijn de stuiptrekkingen des doods, die hen door geweld en verplettering wordt aangedaan, terwijl anderen zich wel bevinden bij hun ondergang en er voordeel uit trekken.

De goddelooze leeringen over het huwelijk en zijne heiligste betrekkingen ondermijnen het huisgezin, vernietigen het familieleven en helpen een maatschappij vormen van onverlaten en verwaarloosde sujetten, wie niets meer heilig, niets dierbaar is, die in hun vandalisme elkander ten laatste de geroofde goederen zullen betwisten en door een slachting zonder wederga opnieuw eigenaars scheppen in hen zelven op den titel en met het recht van de sterksten.

Door de vrijheid van vereeniging en drukpers worden er duizenden misleid met fraaie woorden en bedrieglijke voorstellingen. Vergelijken we eens de revolutiedrama's op grooter of kleiner schaal afgespeeld in de laatste jaren. Waren het ooit anders dan de arme misleiden, die de ordestoring en den vredebreuk met een geweldigen dood boetten? Zoo ging het

zij ontvingen Zijn eersten zegen en in hen werd de waarheid bevestigd: „ dat God het zwakke uitkiest, om het sterke te beschamen." Op dan, in den geest naar Bethlehem, en daar aan de voeten van den pasgeboren Heiland neêrgeknield, bieden wij Hem onze hulde van liefde en dankbaarheid voor al hetgeen Hij ons op aarde gebracht heeft.

Zoo zal de ware, zoete en hemelsche vrede, die volgens de aankondiging der Engelen, het deel is van allen die „ van goeden wil " zijn,— die vrede zal meer en meer in ons bevestigd worden. Vrede aan allen, die op het plechtig feest van Kerstmis met een rein en een smetteloos hart Christus in den stal van Bethlehem zullen huldigen en aanbidden als de Vredevorst.

Pascu di Nacementoe.

Un pida tera casi desconocir, un stad chikitoe lubidar, un stal miserabel, — ata loke awe ta jama atencion di henter mundoe. Reinan di Hudea no a haja ningun lugá den linea di príncipe poderosonan, koe a uni un parti grandi di mundoe na nan suerte propio; den toer stadnan di mundoe solamente Bethlehem tabatin di gradici na speranza di un promesa divina, pa koe é no tabata marcar como di mas insignificante, i por fin: ¡com nos por imagina nos un obheto menos digno di atencion di hende koe e lugá, na unda animal irracional ta sconde pa frioe terribel di un anochi di invierno! I sin embargo, e Bethlehem-ai den Hudea ta lastra n'é awe coerazon di miljones di hende plamar riba henter mundoe; rasanan separar for di otro pa nan moral i nan costumber i nan lenga ta reuni nan aja den *un* manifestacion di entusiasmo i alegria; i riba lamar i corrientenan di mundoe nobo asina mes koe na bordenan di Tiger i Eufrates i Rhin i Danubio canto di húbilo ta rezona na honor di e Jioe, koe, den stal di Bethlehem, a bin satisface speranza di pueblonan.

¡Speranza di pueblonan! Ni Sanheribnan ni Nabuconosornan por a satisface esai; ni un Ciro ni un Alejandro, ni luho oriental, ni civilizacion griega, ni forza occidental tabata capaz di calma e ansia, koe tabata excita den coerazon di pueblo, asina mes koe den ánimo di e mas noblenan di nan rasa, deseo na algo mas elevar, koe lo ke e espectáculo di nan conkista briljantenan por a duna. Milagronan di Ninive, esplendor di Babilonia, lei di Perseo i Medier koe mitar mundoe tabata respeta, luho di palabra koe tabata brilja den sabiduria di Aténas, manera é tabata brilja den accion poderoso di jioe di rei di Macedonia, conhunto mes di toer conocementoe humano, manera é tabata manifestar den Roma su leinan i den Roma su sociedad, — toer esai a mustra koe nan tabata impotente, ora tabata di mester pa satisface pidimentoe di mundoe, pa satisface súplica di humanidad doliente: "*larga baha, cieloenan, di ariba, i nubianan, jobe e Hustoe!*"

I awe nacementoe di un Mucha for di Hudioenan a bin trece noticia koe e pidimentoe ta scuchar. Den humilde Bethlehem, den un pesebre pober ta drumi e Redentor, koe foi rikezanan di Su poder i sabiduría i amor lo bin calma ansia di henter mundoe. Ningun luho temporal, ningun *apariencia* sikiera di grandesa, hende ta mira cerca e promé lugá, na unda el a drumi, i — mientras den palacio di Herodes un escolta di espléndido cortesano ta haci honor na Rei, aki ta apenas wardadornan di carné koe ta bin haci homenage na pesebre di Senjor i, huntoe coe animal irracionalnan, nan ta bin haci hende tende canto di alabanza di mundoe, riba zona di coronan di cieloe.

I sin embargo, lo ke conkistadornan di mas poderoso no por a haci, lo ke un Apéles ó un Phidias, un Platon ó un Aristóteles, un Ciro ú un Augusto a pruba sin ningun resultado,— e Mucha den stal di Bethlehem a duna na mundoe. E Jioe-ai a cumpli coe e speranza, koe tabata haci toer otro parce sin balor, mientras é no a realiza; e Jioe-ai a trece orden den e caos desordenar di relacion humano, na unda ciencia sin Dios a hiba bida social; e Jioe-ai a haci brilja e Luz, asina tantoe tempoe desear i koe hende tabata hui asina tantoe, — e Jioe-ai a haci e Luz brilja, awor no den rajo scurnan di profesia, ma den pleno resplandor di predicacion divina den tinieblanan di mundoe.

Nombra obranan di Asirio i Caldeonan, koe a jama atencion di toer siglonan; nombra Areópago di Aténas i Foro di Roma, — foi stal di Bethlehem ta sali un Luz, cual su resplandor ta mas koe toer esajanan, i mientras koe ápenas ta keda un recuerdo di toer e cos grandi i poderosonanai, ta diez-ocho siglo caba koe den e Jioe-ai den stal di Bethlehem tabata cumplir e promesa salvador di Dios: „ pueblonan lo camna den Bo luz, i reinan den e briljo, koe lo lamta riba Bo."

¿ Esai lo keda asina?—"No," ta speranza i esfuerzo di e loconan, koe ta bringa pa ranca foi hende, su privilegio di mas noble i di mas grandi: su religion, su comunicacion coe cieloe. "No," ta exigencia di esnan, koe, bao di pretexto di tuma interes den prosperidad di nan prógimonan, ta predica retrocesion na ventahanan di un civilizacion, koe promé koe siglonan caba a proba su insuficencia. E hendenan-ai ta sinti nan berguenzar pa e Jioe di Bethlehem, i nan ta jama supersticion, ora confesornan di Cristoe reuni nan huntoe coe wardadornan di carné den e stal di Bethlehem pa nan adora e Dios-Hende. Coe gustoe nan lo kier a comunica na hubentud, na obreronan, na pobernan, e conviccion di koe no tin ningun ideal mas elevar koe e felicidad koe nan por haja aki den mundoe, koe toer mas aja ta imaginacion i sonjo. Nan kier — masjá tolerante, por cierto — bien concede derecho di existeneia na Cristianismo como un hecho histórico, ma consideré como seljo i gloria di toer bida social i político, — no, esai e inocentenan ta considera na contradiccion coe toer berdadero interes di humanidad.

¡Te na unda esfuerzo di nos ciéncia incrédula pa renega Cristoe lo logra di hiba mundoe foi riba berdadero camina! Dios só sabi esai. Ma mientras den e dianan-aki toer confesor di Cristoe ta ocupa, jen di respeto i amor nan lugá rondó di pecebre di Salbador, principalmente nos no meste lubida interes di esnan, koe ta expuesto na consecuencianan di un error asina desgraciado i impio!

STAND DER MAAN.

V. M. 30 December 3 u. 38 min. A. M.

Opkomst der Zon:
30 December 6 u. 18 min.

Ondergang der Zon:
30 December 5 u. 42 min.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

31 DECEMBER 1887.

JUBELFEEST van Z. H.

Aanstaande Zaterdag, 31 December, wordt het zeldzame feest gevierd van onzen beminden Vader, den hooggeprezen Opperpriester Leo XIII.

Dagen, maanden, jaren lang zelfs heeft dit feest de Katholieken der geheele aarde bezig gehouden, en hebben zij offers noch moeite gespaard om dat feest op een grootsche en luisterrijke wijze te vieren. En niemand ter wereld zal 't ontkennen, dat de eenheid van geloof en liefde die de Katholieke wereld tot die feestviering aangezet heeft, inderdaad vindingrijk geweest is om op alle mogelijke wijzen eerbied en toewijding te toonen aan den Oppersten Herder der Kerk. Zelfs de geheele wereld is vol geestdrift en acht zich gelukkig op dit zeldzaam feest hare hoogachting voor Z. H. te mogen uiten in eene algemeene feestviering met de Katholieken.

Wij hebben nu ook de beste verwachting van den goeden zin en geest van Curaçao. Wij durven er niet aan twijfelen, of de Katholieken, ieder voor zich, zal zijn best doen om zijn liefde voor Paus en Kerk te toonen op dien algemeenen feestdag. Met alle vrijmoedigheid durven wij dan ook tot de Katholieken het verzoek richten: om op den 30 December, als zijnde de vooravond van het feest, op eenigerlei wijze hunne huizen of huisjes te verlichten; op den heugelijken dag 31 Dec. de vlag te hijschen, en ook in een vereenigd en vurig en kinderlijk gebed in de Kerk, vooral onder de plechtige H. H. Missen van dankzegging die er op dien dag zullen opgedragen worden, hunne smeekingen ten Hemel op te zenden.

---

bij de Belgische werkstakingen in den zomer van '85, zoo bij het beruchte palingoproer in de Ámstelstad, zoo bij de herhaalde oproerbetoogen der proletariërs in het land der vrijheid, Amerika. Dat zijn de vruchten van de vrije prediking der onafhankelijke gedachte; moge men toch naar die producten den boom leeren waardeeren.

De vrijheidszin openbaart zich niet het minst in het vormen en vervormen van regeeringssystemen. Als eerste voorwaarde is gesteld de revolutionnaire tint van het vaandel, waarop het motto „Vrijheid en Gelijkheid" in bloedroode letters moest uitkomen. Men eischt algemeen stemrecht, persoonlijk aandeel in regeeringshandelingen, algemeen *verplichte* dienst, *verplicht* onderwijs (hier wordt de vrijheid paradox), en men ziet niet dat het vormlooze gevaarte van staat, dat zoovele handen zonder eenheid, zonder opleiding optrekken, eenmaal zal nederploffen en alle vrije medeoprichters in zijn val verpletteren.

Het socialisme eindelijk is het laatste lichtpunt, waartoe de rustelooze zoekers zich wenden en er met te meer aandrang zich rondom scharen, wijl daarin het uiterste redmiddel ligt, dat onder de lichten der vrijheid niet het minst schittert. Maar ook daar, helaas! vinden de bitter teleurgestelden den ondergang en den dood. Zij laten zich tot alle baldadigheden vervoeren, verwoesten hun tijdelijk geluk en maken het zich in de toekomst onmogelijk. Zij worden geëxploiteerd in den waren zin en zijn er erger aan toe, dan hun gelijken, niet partijhangers. Toch moeten ze van sluwe menuers, die zich, waar gevaar dreigt, behoedzaam weten schuil te houden, steeds hooren, dat de vertrapte werkman, door hunne handen geleid, het vette der aarde zal kunnen genieten. Neen, al wat men buiten de ware Kerk den bedrukten mensch voorspiegelt en aanbiedt, is bedrog en misleiding, al schittert het ook met electriche verblinding. Het einde van al die begoocheling is de kwijning van den burgerlijken welstand, de verwaarloozing der hulpbehoevenden, de ondergang der maatschappij. Duizendmaal beter vergaat het een volk, dat met vertrouwen zich richt naar den helderen glans, den weldadigen gloed der stede Gods op eenen berg gebouwd, de Kerk van Christus, wier grondveste een hechte steenrots is. Daar vinden allen beveiliging tegen het woeste gebulder der stormen op de wereldzee, die zij moeten overtrekken. Van de Kerk en hare betrekking tot de maatschappij zingt te recht de Zuidnederlandsche zanger:

„Gij blijft haar ter redding staan."

Bij haar vindt niemand teleurstelling, verminking of den dood dan zij die met satanischen overmoed er zich tegen aankanten gelijk het uiteinde van alle Kerkvervolgers heeft bewezen.

Heil den volkeren, die zich verlaten op hare leiding, naar hare onfeilbare uitspraken luisteren en geluk en vrede zoeken in de bronnen, die zij aanwijst; want wat er goeds is in de beschaafde samenleving berust bij haar of is een overblijfsel van haren invloed.

Heil den trouwen zonen dier verheven Moeder, die bij het aanstaande jubelfeest des grooten Leo's, den Vader aller Katholieken, met hunne vreugdezangen tevens een iniger gehechtheid en vuriger liefde hem schenken en de ondubbelzinnige blijken daarvan naar Rome zenden.

Mogen zij gedachtig zijn en diep in hunne harten griffen wat de reeds aangehaalde dichter L. de Koninck in zijn jubelzang uitdrukt, waarmee wij onze beschouwing sluiten:

Het Pausdom is de ziel van 't gansche Christendom
En wie er, afgedwaald, de Moederkerk verlieten,
En wie den Vaderstaf van Romes Paus verstieten,
Zij zijn, hoe luttel nog, aan de oude Kerk gekleefd.
De stam is uitgedord, maar nog de wortel leeft,
Al slaapt hij in zijn sap. Zij hebben door hun vaad'ren,
Nog druppels van het bloed der Roomsche Kerk in de aad'ren
....
....
Zoo in dit stormorkaan
Nog iets van Staat en Kerk en Maatschappij blijft staan,
Zoo van Gezag en Recht en Eigendom nog sporen
Te vinden mogen zijn; zoo 't al niet gaat verloren
Het zal het Pausdom zijn dat, wat er bleef, behield.
't Is 't Pausdom dat ons elk en allen nog bezielt
Wat ons in 't zwoegend brein — hoe diep we zijn gezonken
Van christen vrijheidsgeest en grootheid ligt te vonken,
Wat ons in 't bruisend bloed van edl'len trotsch nog gloeit,
Wat ons in 't jagend hart van eer en deugd nog vloeit,
Wat ons van waarheidszucht, van hooger drift en streven,
Van recht- en plichtsgevoel is in de ziel gebleven,
Al wat er binnen ons van orde en Gods gezag
Nog niet en heeft geplooid voor d'afgod van den dag
Wat in ons goeds nog leeft — 't is 't Pausdom dat wij 't danken.

HUBILEO SACERDOTAL
DI
S. S. PAPA LEON XIII.

A fin di koe henter Curaçao Catolica mustra su amor i consagracion na Santa Silja Apostólica, i n'e ocasion-aki particularmente su admiracion na persona elevar di nos Tata comun Papa Leon XIII, Comité encargar coe celebracion di Su hubileo sacerdotal na Curaçao ta jama toer Catolica, sin distincion di clase ni posicion, pa nan contribui na manifesta públicamente nan sintimentoe catolica.

P'esai Comité ta pidi nan pa haci koe dia 30 di December anochi — víspera di e gran fiesta — toer cas na unda Catolica ta biba, sea marcar coe un ó mas luz di mas, esta: koe e anochi-aí toer cas católica, grandi o chikitoe, ricoe ó pober,— pa un Tata no tin distincion den su jioenan — haci un iluminacion general. Asina mes tambe Comité ta pidi koe dia 31 foi mainta te atardi, toer cas catolica koe por, hisa un bandera, a fin di solemniza asina tantoe posibel e dia, riba cual 50 anja pasar Leon XIII, honor i gloria di Iglesia Católica, admiracion di nos siglo, e *Luz na cieloe*, koe foi Vaticano ta esparce su rajo salvadornan riba henter mundoe i penetra te den hoekinan di mas scur pa salvagismo, a ricibi santa ordenacion sacerdotal.

Confiando koe Catolicanan di Curaçao, awor manera semper, lo mustra nan bon boluntad pa toer lo ke ta pa manifesta gloria di Iglesia, Comité ta conta, koe fiesta di Leon XIII su hubileo sacerdotal lo ta celebrar aki di un manera digno i berdaderamente catolica.

Na nomber di Comité,

Fr. W. G. WILLEMS
President.

JAMES CORSEN
Secretario.

— In eene op jl. Donderdagavond gehouden openbare zitting van den Kolonialen Raad, zijn de volgende ontwerp-verordeningen behandeld en aangenomen:

eene, houdende wijziging van de Koloniale Huishoudelijke Begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1886 (P. B. 1885. N°. 8);

eene, bevattende bepalingen op het verleenen van pensioenen aan ambtenaren, die uit Nederland of eene der andere koloniën in de kolonie Curaçao worden overgeplaatst;

eene, warbij wordt aangevuld het pensioen-reglement (P. B. N°. 12).

Daarna werd overgegaan tot de verkiezing van candidaten voor het lidmaatschap van den Kolonialen Raad ter vervanging van de aftredende leden de heeren: M. P. Curiel en W. G. F. Hellmund. Beiden werden herkozen.

— Gisteren in den namiddag is alhier aangekomen het Stoomschip *Rolodam*, aan boord hebbende den kabel, bestemd voor de telegraphische verbinding van Curaçao met andere landen.

NEDERLAND.

— Z. M. heeft Z. K. H. den Kroonprins van Italië benoemd tot riddergrootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Zonderlinge menschen vindt men toch overal, en zonderlinge menschen hebben ook zonderlinge ideeën. Dit werd weder te Breda door een schoenmaker bewezen. Zijn vrouw ziek geworden zijnde, ontbood hij een dokter, die pillen voorschreef. Wijl echter de vrouw de pillen moeilijk kon slikken en de schoenmaker het zonde vond van het geld om de pillen weg te werpen, nam hij ze zelf in. Gelukkig heeft hij er geen nadeelige gevolgen van ondervonden.

— De tegenwoordige Kamer zal niet worden ontbonden, maar in functie blijven tot de nieuwe Kamer samenkomt. De verkiezingen moeten plaats hebben binnen vier maanden na de afkondiging der Grondwet, welke op het laatst van November of in het begin van December zou plaats hebben.

BUITENLAND.

ITALIË—Moet het een zoete troost voor den Heiligen Vader zijn, alle katholieke natiën zich te zien beijveren om den Stedehouder Gods de schatting van hun eenheid te brengen, des te meer ook moet het hem grieven, binnen de Heilige Stad telkens nieuwe ergernissen te moeten aanschouwen,

In het middelpunt der Christenheid, van waar het Evangelie tot beschaving der wereld is uitgegaan, en waar door Christus zelf de onfeilbare Stoel der waarheid gevestigd werd, onlangs bij de opening van het nieuwe studiejaar aan de universiteit openlijk het Darwinisme gepredikt. De beruchte professor Moleschott, die bij die plechtigheid nog wel de regeering vertegenwoordigde en dus gerekend kon worden te spreken uit naam van alle autoriteiten, alle professoren en alle studenten, ontwikkelde er zijn bekende leer van het „evolutionisme" en van de „eenige cel," waardoor de geheele christelijke waarheid vlak weg als een fabeltje wordt op zij gezet. Te recht heeft de katholieke pers deze ergernis gebrandmerkt als een nieuwen hoon, den godsdienst in het middelpunt der Kerk zelve aangedaan en tevens als een bewijs te meer van de vijandige houding der regeering tegenover den H. Stoel. De minister Crispi wist toch zeer goed, wien hij als vertegenwoordiger der regeering aanwees om de openingsrede te houden aan de voormalige pauselijke universiteit in het hart van het Katholieke Rome.

— Na de eerste oogenblikken van begoocheling door Crispi's schoonklinkende rede te Turijn, beginnen nu zijne woorden aldaar gesproken hunne juiste waardeering te erlangen voor den rechterstoel der openbare meening.

De eerste vraag, welke die rede deed ontstaan, was: „Is het aan te nemen, dat die rede, althans wat aangaat de daarin aangegeven verhouding van 't officiëel Italië tot 't Vaticaan, ontworpen is in verband met de bijeenkomst tusschen Bismarck en Crispi te Friedrichruhe?

Het antwoord geeft het liberale dagblad, de *Köln. Zeitung* aan. Het zegt, dat de rede van Crispi in dit opzicht *niet beantwoordt aan de Duitsche opvattingen over Leo XIII.* En het Katholieke dagblad de *Köln. Volkszeitung* zegt, dat wel niemand ooit de verklaringen van Crispi over de vrijheid der Kerk in Italië voor ernst zal opnemen, dat er waarlijk een groot „Christen" als een Crispi noodig was om beschuldigingen tegen het Vaticaan uit te brengen, zooals door hem zijn gedaan.

Wij gaan verder. Moeilijk is aan te nemen, dat prins von Bismarck de inblazer zou geweest zijn van Crispi, om woorden te uiten zooals door dezen gesproken zijn, althans zoo men hiervan mag uitgaan, dat een echt staatsman in zijne openbare optreding niet in strijd kan geraken met de onveranderlijke grondstellingen van staatsrecht.

Den 21 April jl. sprak v. B. in de Kamer der afgevaardigden deze belangrijke woorden: „In mijne hoedanigheid van vertegenwoordiger van 't gouvernement, bevestig ik dat 't Pausdom niet slechts eene universeele instelling is, *buiten het land staande*, maar ook eene voor onze Katholieke medeburgers *Duitsche instelling.*" En verder: „Ik zou aan het belang van ons land te kort doen, zoo ik, uit nationale ijdelheid, den bijstand van zulk een gemoedelijk en zoo machtig heer (als de Paus is) zou minachten, alleen op grond dat hij te Rome zetelt."

Een Staatsman, die zulke beginselen is toegedaan, moet ondersteld worden aan 't officiëel Italië het scherp onderscheid voor oogen te hebben gehouden, dat er bestaat tusschen het Romeinsche vraagstuk en vraagstukken van zuiver kerkelijken aard dat dus in de voornaamste plaats de Paus voor Italië de vertegenwoordiger is van de eenheid der Katholieke Kerk, aan wien alle Katholieken der wereld door onverbreekbare banden verbonden zijn, maar dat hij tevens voor Katholieken van iedere natie in 't bijzonder de uiting is van het hoogste gezag, in 't laatste ressort, betreffende hetgeen waar en valsch is, en alles wat betreft de discipline der kerkelijke hierarchie.

Enkel het verblind en vervalscht, misschien verleid gemoed van de gewelddadige veroveraars van Rome kon in staat zijn het Romeinsch vraagstuk eenvoudig voor te stellen, zooals Crispi deed, als zou het behooren tot *inwendig Staatsrecht van Italië.* Was hij eenmaal op dit dwaalspoor gebracht, dan was er nog slechts eene schrede noodig om den hoogen Opperpriester in staat te achten en openlijk te beschuldigen min-Christelijke handelingen te verrichten.

Door aldus ten aanzien van den Paus op te treden in eene rede tot zijne trawanten, toont Italië's premier tevens onwillekeurig aan, dat de verhouding van 't officiëele Italië tot het Vaticaan onoverkomelijke moeilijkheden oplevert.

De gedeputeerde, ex-minister Baccarini, gaf blijk in zijne rede, te Ravenna voor zijne kiezers uitgesproken, van het netelige dier verhouding doordrongen te zijn. Hij stelde althans op den voorgrond, dat het Romeinsche vraagstuk tot die van buitenlandschen aard behoorde, en de reden waarom hij dit meent, was karakteristiek. Deze was, volgens hem, dewijl niets meer *vreemd* kan zijn voor 't officiëel Italië „dan de anti-nationale strevingen van 't hoofd van 't Vaticaan!" De meest heilzaam werkende macht op 't volkenrechtelijk gebied, dewijl zij van zedelijken aard is, en op wier invloedzelfs Protestantsche natiën naijverig zijn, wordt dus als eene vijandige beschouwd door den Staat Italië. Zoodanige macht zal volgens hem moeten verwoest worden. „*Adversus hostem æterna auctoritas!*"

Bonghi, in zijne rede te Conegliano, heeft zich een voorstander getoond van de opvatting, volgens welke het Romeinsche vraagstuk voorzeker niet tot het zuiver inwendig staatsrecht behoort, maar geeft een redmiddel aan de hand, om het niet op het internationaal gebied te doen aanlanden. Hij wil dat vraagstuk van ieder ander, zich voor Italië voordoende, isoleeren. Doch hij tracht zich tevens op een zuiver practisch terrein staande te houden. Hij wil aantoonen aan clerus en leek, dat de actuëele toestand van den Paus te Rome uitstekend is, althans *geene verandering behoeft te ondergaan.* Of de Paus zegt: „mijn toestand is ondraaglijk, onhoudbaar!" wat doet er dit toe! Bonghi immers verzekert, dat de religieuze instellingen geeërbiedigd worden. En dit is genoeg.

Wat te denken van Italië's staatslieden, zoo, hetgeen onaannemelijk toeschijnt, zij zich eens door Bismarck op zoodanig dwaalspoor hadden laten brengen!

Neen, de toestand, waarin 't officiëele Italië zich zelf geplaatst heeft, is voor Italië als een kanker, dien men met alle middelen zoekt te verzachten, maar die in werkelijkheid steeds meer verwoestend ingrijpt.

Maar door dit vraagstuk wordt tevens de inwendige staatkunde van 't officiëele Italië geheel beheerscht! Bij het volkomen ontbreken van de clericale partij, die het werkelijke Italië vertegenwoordigt, blijft de partij van het gouvernement slechts een Staat in den Staat. Eene conservatieve en eene liberale partij in den gezonden zin des woords zijn ondenkbaar in Italië. De reden daarvan is, dat van het patriotisme der Italianen niet alleen gevorderd wordt onvoorwaardelijke aanhangers te zijn van 't ideaal: „eenheid van Italië"; — maar tevens dat Rome moet zijn de militaire hoofdstad van dat ééne Italië. Crispi wil nu voorzeker met groote energie het *transformisme* van wijlen depretis omverstooten. Toch zal zijn ideaal, bestaande in reconstitizione" en „recomposizione" der vorige partijen, al moge dit gebeuren door tot leus aan te nemen „de vaderlandsliefde", slechts kunnen bewerken, dat er partijen ontstaan, die slechts tot grondslag hebben verschil van opvattingen betreffende materiëele voordeelen, verschil van provinciale belangen.

Vergeten mag men niet, dat, toen Crispi tot president des ministerraads geroepen werd, voorname buitenl. bladen van meening waren, dat met den dood van Depretis de invloed van Piemont een einde had genomen in 't bestuur der publieke zaak; om plaats te maken voor de zuidelijke overheersching. Piemont maakte zich daardoor bezorgd; is het aan een bloot toeval toe te schrijven dat Crispi juist te Turijn zoo schitterende en tevens verzoenende woorden betreffende Noord- en Zuid-Italië uitsprak?

De *Osservatore Romano*, die gewoonlijk een zeer juist inzicht heeft in Italië's staatkunde, meent, dat niettegenstaande den bijval, waarmede door 't moderne Italië de eerste optreding van Crispi begroet is, op den duur zijn politiek streven naar „recomposizione," zelfs met de energie, hem eigen, in praktijk gebracht, slechts in de Kamer zal aanbrengen: „onzekerheid" en „onbeslistheid", hetzelfde waardoor zich de politiek van wijlen Depretis gekenmerkt heeft.

De *Opinione*, weleer 't orgaan van Minghetti, wil, dat zijne vrienden voorloopig nog niet besluiten omtrent het al of niet meegaan met Crispi's politieke zienswijze. Dit gematigd dagblad vordert dit, opdat zijne partijgangers zich tegen de politiek van Crispi zouden kunnen verklaren, zoodra „de plannen van wijze en gevorderde hervormingen zich zouden mogen oplossen *in radicale strev ngen en in voorstellen, riekende naar revolutie.*"

En welk succes is er van Crispi's politiek in 't Parlement te verwachten, als een Staatsman als Bonghi zich aan de eene zijde openlijk verklaart voor eene wetgeving, die bijzonder *billijk* en *zacht* moet zijn jegens de Kerk, en wel met het doel om het vraagstuk der tijdelijke-macht voor clerus en leek van belang te berooven, maar daarentegen de uiterste gestrengheid vordert tegen iedere demonstratie ten gunste van dit vraagstuk, van clerus of leek uitgaande! Wat anders dan vrees straalt uit zoodanige politieke raadgeving?

FRANKRIJK.—Een van de verschrikkelijkste en wreedste doodstraffen in China bestaat daarin, dat de veroordeelde door een wachter verhinderd wordt om te slapen. In den regel bezwijkt de ongelukkige binnen 10 dagen. Vijf jonge Parijzenaars, die blijkbaar al bitter weinig waarde aan hun leven hechten, zijn door deze merkwaardige uitvinding van de Chineesche justitie op het denkbeeld gekomen om een onzinnige weddingschap aan te gaan. Zij wedden nl., dat zij zeven dagen lang zouden wakker blijven, onder voorwaarde, alle denkbare middelen te mogen aanwenden, om den slaap te weren. Om hun plan te volvoeren volgden zij een bepaalden leefregel. De nacht werd met dansen en koffiedrinken doorgebracht, over dag reden zij paard, maakten lichaamsoefeningen of gingen schijfschieten en ieder half uur verkwikten zij hunne afgematte levensgeesten met sterke koffie. Een der jonge lieden gelukte het inderdaad, zich zeven dagen lang goed te houden; hij won de weddenschap maar verloor tien kilogram aan gewicht; twee sliepen er in, nadat zij 135 uren wakker gebleven waren. De vierde kreeg een longontsteking. De vijfde viel in slaap, terwijl hij te paard zat; hij viel en brak een arm.

RUSLAND.—De houding van Rusland tegenover Duitschland is nogal vreemd. Het bezoek van den Czaar aan den Duitschen keizer wordt door de officieuse *Post* als politiek voorgesteld, als zij zegt, dat een bezoek, waarbij de bestaande spanning niet werd weggenomen, erger is dan geen bezoek; reden waarom zij op beter hoopt. Men zou dus mogen vooronderstellen, dat de regeeringskringen in Rusland, overtuigd als zij zijn, dat Rusland met Frankrijk als bondgenoot niets tegen het drie-

voudig verbond kan uitrichten, een weinig in hun schelp willen terugkruipen en trachten met Duitschland op wat beteren voet te komen. Frankrijk toch is door en door vermolmd; daarvan heeft niet alleen Rusland maar de geheele wereld in de laatste tijden de sprekendste bewijzen gehad. Als goede diplomaten hangen dus de officiëele Russische personen de huik naar den wind.

Niet echter aldus de panslavisten, die in deze zaak opnieuw de groote klove aan het licht brengen, welke tusschen de politiek van den heer Von Giers en een groot gedeelte der bevolking van het Russische Rijk bestaat. De *Mosk. Wjed.* toch schijnt het er op te hebben toegelegd Rusland's afschuiven naar Duitschland zooveel mogelijk te verhinderen en rakelt daartoe met een allerscherpst artikel de antipathie der Duitschers weder tegen Rusland op. De schrijver van het artikel heeft echter beleid genoeg gehad om zijn aanval niet rechtstreeks tegen Duitschland te richten, dewijl hij daardoor wellicht in minder aangenaam conflict met zijne regeering had kunnen komen. Hij schrijft namelijk tegen Oostenrijk en tegen het drievoudig verbond in het algemeen. De laatste redevoering van den Oostenrijkschen rijkskanselier Kalnoky heeft volgens dat blad een nieuwen afgrond tusschen Rusland en Oostenrijk doen opensplijten. De Staten, die belang hebben bij den algemeenen vrede, juichen den machtigen dam toe, die door het drievoudig verbond tegen den oorlog is opgeworpen. „Wij, Russen, zien dat verbond niet met een kwaad oog aan, want daaruit zal voortspruiten, wat hier zoo vurig gewenscht wordt: een samenwerken met Frankrijk. De strijdmacht dezer beide landen zal alle ander verbond verlammen en de overwinning der rechtvaardigheid verzekeren, wanneer het uur der wraak zal zijn geslagen."

Nu, als de panslavisten heil bij Frankrijk willen zoeken.... Neen, dan hebben de Petersburgsche regeeringspersonen beter inzicht in de zaak. Maar één dag is te vreezen: wanneer zich in Duitschland onverhoopt treurige gebeurtenissen met het oog op de Keizerlijke familie zouden voordoen, zou Rusland wellicht weer naar omstandigheden handelen, en met het oog op deze aan het drijven der panslavisten toegeven, en alsdan zou Rusland's houding onberekenbare gevolgen na zich kunnen sleepen.

Tegenover den ongelukkigen toestand van Frankrijk, welke Rusland belet een blijvend bondgenoot van deze Republiek te maken, staat echter het onbeteekende van Italië. De macht van een volk toch staat ten nauwste in verband met zijne zedelijkheid, en deze weer met den godsdienst, en daarop valt bij een gedeelte van het Italiaansche volk veel aan te merken. Ook Oostenrijk, hoewel een machtig keizerrijk, zou veel sterker zijn zonder de innerlijke verdeeldheid, voortspruitende uit de onderlinge vijandigheid der talrijke rassen, waaruit het bestaat. Daarenboven beginnen zich ook in dit land treurige voorteekenen van zedelijk verval voor te doen, die waarschijnlijk door Parijs op Weenen zijn ingeënt, van waar de smetstof zich naar alle zijden heeft verspreid. Dat is een teeken, dat niet veel goeds voorspelt.

V. S. VAN N.-AMERIKA. — Bij Galton in den staat Illinois is eene boerderij die geheel en al gewijd wordt aan de teelt van ratelslangen. De boerderij is veertig acres groot en het eigendom van Mr. Dan Stover. 't Is een zonderlinge teelt, die van venijnige serpenten, maar zij brengt den eigenaar betere rente op dan van een gelijke oppervlakte tarwe, koorn of aardappelen, of van vee verwacht kan worden. Op onderscheiden punten, op onderlingen afstand over de plaats verspreid, zijn 37 heuveltjes aangebracht en in iedere verhevenheid bevinden zich tien of twaalf slangennesten; ieder nest levert ongeveer een dozijn jonge ratelslangen per jaar, zoodat de stapel van den eigenaar snel vermenigvuldigt. Hij heeft een contract met een patent-medicijnen-firma in Pennsylvania voor de leverantie van 250 slangen per jaar, voor 2,25 dollar per stuk. De slangen worden geheel of gedeeltelijk aangewend en voorgeschreven als eene remedie tegen rheumatiek. Geen slang korter dan vier voet wordt door dit huis aangenomen. Verleden jaar werden door mr. Stover 768 ratelslangen over verschillende staten verzonden. Dat hij zijne afzichtelijke horde met evenveel zorg beheert als een schapenteeler zijne lammeren, is dus begrijpelijk. Indien de jong uitgekomen slangetjes somtijds niet behoorlijk door hun moeder verzorgd worden, neemt de eigenaar ze zorgvuldig mede naar huis, waar ze opgevoed worden door zijne kinderen, die daartoe vliegen en andere insecten vangen. Ook worden de eieren dikwijls onder de kachel in de huishoudelijke kamer uitgebroed.

Een half dozijn groote oude ratelslangen die de gifttanden uitgetrokken zijn, kruipeu in en om het huis en worden door mr. Stover gehouden als katten. Hij beweert dat ze als muizenvangers onovertreffelijk zijn. De slangenboer doet dagelijks eene ronde over zijn farm en loopt heel kalm tusschen de ratelende en sissende serpenten door, alleen met een paar hooge dikke kaplaarzen aan. Van zijne buren heeft hij weinig last en ook zijne vrouw ontvangt van de dames in haar omgeving weinig bezoek. Een reporter die bij den heer Stover een bezoek bracht, rezen de haren te berge toen hij in de huiskamer zijnde, een dikke ratelslang op hem af zag komen. De huisheer stelde hem echter gerust met de verzekering, dat het monster onschadelijk was, doordat het de gifttanden uitgetrokken waren. Dat het bezoek echter niet lang gerekt werd, zal men wel zonder tegenspraak willen aannemen.

— De volmaakte phonograaf. In lang had men niets van den bekenden Amerikaanschen uitvinder Edison gehoord. Thans seint men uit New York aan de *Daily News*, dat hij merkwaardige verbeteringen aan zijnen phonograaf beweert te hebben aangebracht. Tegen het eind van Januari a. s. zullen er, naar hij hoopt, vijfhonderd van den hervormden toestel gereed zijn. Voortaan zal een koopman, die een brief verzenden wil slechts op de gewone wijze in het instrument hebben te spreken en een blaadje, een „phonogram", is gereed, hetwelk in een daartoe bestemd doosje met de post verzonden kan worden. Er zullen blaadjes verkrijgbaar worden gesteld voor 1000, 2,000 en 4.000 woorden, De ontvanger steekt het blad in zijnen phonograaf, en de boodschap wordt duidelijker overgebracht, dan met eenige telephoon het geval is. Het geluid wordt zoo voortreffelijk weergegeven, dat men de stemmen van twintig personen onderkennen kan, die slechts enkele woorden hebben gesproken. Het groote voordeel is, dat het phonogram niet slijt, eene eeuw lang kan worden weggeborgen en zoodra het noodig is, gebruikt worden b. v. voor een testament; zetters zouden er naar kunnen zetten; door met zijnen voet den toestel in beweging te brengen, kan de zetter zich telkens vijf of tien woorden doen voorzeggen en ze naar verkiezing doen herhalen. Daar de phonogrammen met zeer geringe kosten verdubbeld kunnen worden, zal de toestel veel waard zijn voor musici. Evenals de oude phonograaf kan de nieuwe nog beter zingen en fluiten dan spreken. De muziek van een orkest wordt zoo weergegeven, dat alle instrumenten worden onderscheiden.

CATACUMBA.

Catacumba jama e lugarnan cobar bao di tera, koe na diferente ciudad tabata sirbi hende pa dera nan difuntoe. Nos ta leza di Catacumbanan di Seracusa, koe nan ta tistigoe di rikiza i di poder di e stad na tempoe pasar, nan ta trahar coe elegancia i orden, i aí cada famia noble tabatin su kamber particular. Tien Catacumba na Atenas, di un construccion magnifico. Aí un biagero ta bisjita ainda sepulcro di Euripides, i pa prueba koe nan tabata sirbi aí tambe di Carier, e lugar unda Socrates mester a bebe venenoe ta existi bon conservar i nan ta jamé prison di Areópago. Otro tin na isla Canaria. Di mas celebre ta na Teneriffe (denter di Arica i Guimar), Europeanonan na nan promer jegada a saca for di nan cerca 2000 di *momies* (cadaver gebalsem) na stilo di Egipto, ma no coe tantoe perfeccion, pasobra nan no por a resisti na influencia di aire; ma coe mas gustoe nos ta mensiona e catacumba koe nos mes por a bisjita, nan ta di Paris, koe ta debe nan origen na sacamentoe di materialnan pa construccion di e stad bieuw. E *carrieres* (mina) tabata hinteramente loebidar.

Algun cas a fundi di repientoe, i buscando causa di e desgracia, nan a haja koe, pa motiboe di catacumba, nan fundamentoe no tábata basta firme. Nan tabatin di sigura otro casnan menazar, i na mes tem nan a haci un reparacion completo, i doena un forma boenita na su corredornan. Aí biagero ta mira na un lugar separar restonan di victima di revolucion Frances, na fin di sigloe pasar. Na Napels (na Seroe banda di Noord) nos tin drentada famosa pa su catacumba. Nan tin pa particularidad koe sepulcronan cobar ta masjar chikitoe, no mas grandi, koe mester, pa toema morto di hende grandi of di un mucha sin caga. Mi no por larga di mensiona e koe nos tin den nos mes Patria na Provincia di Limburg. Kende koe bisjita St. Peter di Maastricht of sea e stad chikitoe, lo keda koe un impresion satisfactorio, koe nos mes tera no ta larga di posede muchoe cos di es koe strangeroenan ta busca coe fatiga di observa na otro pais decente.

Ma di toer Catacumba, e di mas respetar ta e di Roma, koe na tres promer sigloe no solamente tabata sirbi pa deramentoe deboto di Martir i otro Santoenan; ma aí tambe Cristiannan tabata sconde nan curpa, na tem di poersigicion, i aí tabata celebrar nos S. Misterionan ora koe paganonan no tabata permiti culto cristiano na público. Denter di 30 catacumba bao di Roma i bao di tera rondor di stad, es di mas grandi ta di S. Calisto (nomber di Papa martirizar anja 222 i derar aí). E só tin varios millones di sepulcro. Como cristiannan tabata purar pa traha es lugar di siguranza, anochi nan tabata saca e tera (puzzulana) cobar di dia, pa bendé coe trahador di cement i di camina. Su corredor tin toer direccion i ta corre den di otro, di manera koe hende no por risca di drenta aí sin moestrador di camina. Den dos ora di tem un hende por pasa su galerij major, ma e no a mira un cien parti di catacumba. Na tempoe pasar tabatin mas comunicacion coe tera, na bodeganan di cas di cristian ricoenan of den nan gardin, p'esai bientoe no ta pasa manera antes, i aire ta basta pisar. Su corredornan tin 5 te 8 pia haltoe, ma nan ta masjar smal; tin lugarnan oenda dos hende no por pasa huntoe denter e dos muraja, den cual sepulcro cobar, un arriba otro, serar, mas parti coe un piedra di marmer marcar coe nomber di Santoe difuntoe of coe instrument di su martirio, of otro imagen cristiano. Na drentada Sacerdote tabata bin ricibi e morto di un Roeman, i na prosesion, companjar coe amigoenan di difuntoe, nan tabata carga e morto na su sepulcro, bao di cantamentoe di psalmo i di oracion di Iglesia.

Catacumba ta jen di kapel oenda nos ta mira muchoe portret koe no tin balor como obra di maestro, koe a sufri masjar di tempoe i di frialdad ma koe ta di importancia pa Cristiannan koe admira aí devocion grandi di roemannan di promer sigloenan i nan respect pa Imagen.

Miles bez Hesus ta representar com *E bon Pastor*. Miles bez ta pintar SS. Sacramentoe, Sacrificio di Misa, pordon di picar den Sacramentoe di penitencia, purgatorio; intercesion di Santoenan, den un palabra, toer berdad di S. Iglesia.

Es koe ta papia mas tantoe na coerazon di Cristian ta e bista di e Kapel Pontifical oenda na tem di poersigicion Papa tabata celebra Oficio dibinoe; aí ta para e *Silja* trahar den piedra pa Sumo Pontifice, i otro pa Presbitero di Iglesia Catolica. Pesai té ainda Papa no ta jega na pia di Altaar di Kapel Pontifical, sin su Cardenal na asistente. Ningun cristian lo bisjita es lugar Santoe, sin reconocé banidad di mundoe, sin é anima su mes pa sigi egempel di amor di promer cristiannan, sin proponé di imita é SS. Martirnan, di sufri coe gustoe pa gana manera nan, palma di inmortalidad. E ta sali contentoe, i leger di mira atrobe e cieloe bunita di Italia, i gozal di su atmosfera puroe.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA.